

MAAKOTKA PIRKANMAALLA

Vuonna 2017 huomasin kiinnostavan myynti-ilmoituksen, jossa kaupan oli metsäpalsta. Taloudellisesti kannattavaksi sijoitusmetsäksi tästä metsätalasta ei ollut alueen suopohjaisen maaperän vuoksi, enkä metsää talousmielessä havitellutkaan, mutta selvityksieni mukaan alue oli Pirkanmaan parasta lintu-alueita. Mietin voisiko aluetta suojella ja ennallistaa tai voisiko sitä hyödyntää jollain tavalla oman lintukuvausharrastukseni saralla. Mietintä eteni metsäkauppoihin.

Lintukuvausharrastukseni oli siinä vaiheessa, että halusin aloittaa järjestämään hyviä kuvaustilanteita itse. Pikkulinturuokintani toki olivat ihan toimivia, mutta uuden metsäpalstan sijainnista oli pälkähtänyt mieleen, saisinko houkutelua sinne asumattomille seuduille myös hieman isompia lintuja kuten haukkoja tai kotkia. Alkoi päättäväinen suunnittelu ja suunnitelmien toteutus.

Syksyyn mennessä minulla oli valittuna paikka ruokinnalle, mieheni rakentama piilokko valmiina vietäväksi paikalle ja luvat haaskaruokinnan aloittamiselle. Projekti vaati myös yhteistyökuvioiden sopimista

lähialueiden sikaloiden kanssa ja erillisen pakastimen hankinnan tien varsilta kerättyjä raatoja varten.

Ruokinta aloitettiin, ja parin kuukauden verran riistakamerani tuotti kuvia tyhjistä ruokintapaikasta, kunnes jossain vaiheessa korpiit saapuivat paikalle. Korppiin saapuminen antoi toiveita isompienkin lintujen löytämisestä sinne. Tammikuussa 2018 ensimmäinen riistakamerakuva maakotkasta aukesi puheleminen näytölle. Työ alkoi tuottamaan tulosta.

Kävin tietysti heti itse paikalla kuvaamassa, ja sainkin jo ensimmäisellä kuvauskeralla todistaa maakotkan ruokailua paikalla. Kuulostaako helpolta? Tähän mennessä projektiin oli uponnut aika paljon rahaa palstan hankkimisen lisäksi (kuvauskojun rakennuskustannukset ja kilometrikulut haaskaruokinnan ylläpitämisestä) ja vähintäänkin muutama sata työtuntia (piilokkojen rakentaminen, sen vieminen paikalle ja ruokinnan ylläpito-reissut).

Maakotkan laskeutuminen koon eteen ensimmäistä kertaa kuvattavaksi oli kuitenkin kaikkein palkitsevin hetki lintukuvausharrastukseni aikana. Samalla järki-ihminen

sisälläni laskeskeli, kuinka paljon yhdelle onnistuneelle kotkakuvalle tulee hintaa kaiken työn jälkeen. Kuvaaminen omalla ruokintapaikalla tuntui kuitenkin hienommalta, kun kuvien eteen oli nähnyt niin paljon vaivaa.

Nyt vuosien ajan maakotkia seuranneena olen oppinut niiden käyttäytymisestä paljon, ja talvikauden ruokinnasta on tullut paljon isompi asia itselleni kuin mitä alun perin olin kuvitellut. Kiinnostus tätä upeaa lintulajia kohtaan on syventynyt, ja olen myös perehtynyt maakotkan pesinnän historiaan tällä alueella. Jo 1800-luvun loppupuolella on maakotilla ollut pesintöjä Pirkanmaalla, ja se on kuulunut Pirkanmaan vakituiseen pesimälinnustoon. 1900-luvun alkupuoliskolla tapahtunut vainoaminen, eli käytännössä maakotkien tappaminen hävitti kotkat Pirkanmaalta. 1950-luvun lopun jälkeen pesintöjä ei enää ollut.

Maakotkan levinneisyys ja kanta supistui koko maassa ja siirtyi pohjoiseen. Onneksi vuonna 1962 maakotka rauhoitettiin, ja sen jälkeen aloitettiin tekopesä- ja ruokintatoumia, joiden ansiosta kanta on vähitellen kasvanut nykyiseen 350-478 pariin. Kannan

SULKAKYNÄ

Luontokuvaaja Mia Surakan tarinoita kuvausretkiltään.

TEKSTI JA KUVAT: MIA SURAKKA

kasvaessa maakotka on jälleen levittäytynyt etelämmäksi.

Pirkanmaalla on jo kymmeniä vuosia jatkuneet maakotkien ruokintatoimet, ja ensimmäinen pesintä 1950-luvun jälkeen tapahtui vuonna 2011. Ensimmäinen pesintä ei onnistunut, mutta seuraavana vuonna syntyi ensimmäinen poikanen maakotkalle Pirkanmaalla.

Pesintöjä on onnistunut myös siitä eteenpäin, mutta edelleen vain yksittäisiä. Maakotkareviirejä on jo muutamia, ja vakituiseksi kannaksi Pirkanmaalla arvioidaan 3-5 pysyvää reviiriä. On kyllä järkyttävää, että edelleen Pirkanmaallakin löytyy todisteita maakotkien ampumisesta.

Mielenkiintoista kotkien kuvaamisessa on se, että olen saanut kuvattua useammankin

rengastetun kotkan ja toimittanut niistä tiedot rengastustoimistolle. Rengastustoimisto toimittaa rengastietojen ilmoittajalle tiedot missä ja milloin kotka on rengastettu. Olen näin saanut tietää tiettyjen yksilöiden alkuperän.

Vaikka valokuvaajan näkökulmasta haluaisin kuvata renkaattomia kotkia, niin olen joka kerta erityisen iloinen siitä, kun saan rengastiedot kuvattua. Olen hieman yllättynyt siitä, että valtaosa ruokinnallani käyvistä kotkista on renkaattomia. Suurin osa on myös melko nuoria, noin 2-4 kv (kasvuvuoden) lintuja.

Suomen puolella maakotkista rengastetaan jopa 75 %. Voisi siis ajatella, että ruokintapaikallani vieraillee mahdollisesti Venäjältä muuttomatkalla olevia yksilöitä, mutta varmaksi tätä en voi tietää. Venäjällä kotkia rengastetaan huomattavasti vähemmän. Rengastettujen maakotkien kulkureiteistä saadaan tietoa mm. luontokuvaajien lähettämien rengastietojen perusteella. Tieto rengashavainnoista menee myös kotkan rengastajille, ja he ovat olleet erittäin iloisia saadessaan havainnoita rengastamistaan yksilöistä. Kannattaa siis aina ilmoittaa rengastiedot eteenpäin.

Tekopesänkin rakentaminen on minulla ollut suunnitteilla, mutta palstaltamme ei löydy riittävän isoa mäntyä, joka soveltuisi maakotkan pesäpuuksi. Yksi maakotkan kannan elpymistä vaikeuttavia tekijöitä onkin sopivien isojen ja tukevaoksaisten pesäpuiden puute. Pitää siis toivoa, että muiden maakotkien ystävien toimet tekopesien kanssa tuottavat sopivia pesiä.

Haaskaruokinnan ylläpitäminen tekee kotkien talven yli selviämistä hieman helpompaa, kun niillä on tietty paikka, mistä ruokaa löytyy päivästä riippumatta. Jos yksikin kotka selviää talven yli ruokintojen avulla, on vaiva sen arvoinen. Samalla toivon, että maakotka saataisiin palaamaan Pirkanmaalle vakituiseksi pesijäksi, mikä lisäisi alueen lintukannan monimuotoisuutta. Kukapa tietää, vaikka saisimme maakotkan jonain päivänä palamaan pesimään koko Suomen alueelle niin kuin 1800-luvulla.

LÄHTEET: Kosonen, Rintamäki, Seppälä, Geiger (2016): Pirkanmaan linnusto
<https://www.metsa.fi/luonto-ja-kulttuuriperinto/lajien-suojelu/maakotka/>

